

НАРАТИВНО-ЦИФРОВИЙ ПІДХІД У СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЦІ

Наративно-цифровий підхід (narrative-digital approach) до розробки змісту навчання передбачає застосування цифрових наративів, які є інтегрованим поєднанням наративу (оповіді) та інформаційно-комунікаційних технологій. У зарубіжному освітньому просторі *цифровий наратив (digital narrative)* визначається як авторська оповідь, що поєднує цифрові зображення, текст (словесний, відео, музичний тощо) і створює найбільш сприятливі умови для передачі повної інформації з досліджуваної теми та засвоєння її шляхом розширення каналів сприймання.

Для сучасних освітніх реалій характерною є інтенсивність конвергенції цифрових технологій з гуманістичними науками, гуманітарними предметами, демократизацією освіти в цілому. Трансформація в освіті від навчання, яким керує учитель, до саморегульованого оволодіння компетентностями та вміннями, що потрібні для успішного життя в сучасному соціумі, є основним завданням глобальної зміни в навчальному процесі. В цьому аспекті важливим є ознайомлення майбутніх учителів з наративно-цифровим підходом та використанням цифрових наративів у навчанні, зокрема, майбутніх сурдопедагогів.

Феномен цифрових наративів підштовхує до глобальної переоцінки традиційного розуміння предмету вивчення гуманістичних наук, а також методів навчання (конвергенція традиційних методів з використанням ІКТ):

- цифровий наратив – це продукт творчої діяльності людини, що дає можливість переосмислення, розширення й творчого представлення досвіду (змінити текст, додати зображення, аудіо, відео);
- цифровий наратив – це універсальний суспільний феномен, що сприяє глибокому усвідомленню своєрідності людства (подібності та відмінності між расами, релігіями, культурними традиціями);
- проектування цифрового наративу – це єдність когнітивних, комунікативних процесів, художньо-творчої діяльності й сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Однак у сучасній вітчизняній педагогіці інтерес до наративного підходу сформований ще недостатньо. Процес становлення педагогічної герменевтики в сфері вітчизняного освітнього простору за своєю спрямованістю має теоретичний узагальнюючий характер і підкреслює необхідність подальшого творчого підходу до вивчення цієї проблеми, що зумовило основний напрямок нашого дослідження.

Використання техніки наративу (наративного підходу) у педагогічному процесі дозволяє:

- показати декілька аспектів одного явища й провести паралелі з різними дифузно асоційованими об'єктами, подіями тощо;

- використовувати окрім текстової інформації можливості засобів візуальної наочності, мультимедійні ресурси, інтерактивні технології;
- активізувати процес саморозвитку особистості й залучення її до загальних правил, норм, цінностей;
- при обміні інформацією помірковано стійко «взаємонакласти» зони найближчого розвитку особистості, збагатити її творчий потенціал;
- забезпечити більш виражені навчальні й виховні ефекти в різних галузях освітнього життя - не тільки в побудові освітнього процесу, але й у взаємодії учасників цього процесу;
- уводити у навчання елементи проблемності;
- використовувати метод асоціацій - активізації уяви й мислення учнів шляхом асоціативних порівнянь і створення нових образів на основі виникаючих асоціацій;
- розвинути дослідницькі уміння;
- здійснювати резидуальний контроль засвоєних знань;
- стимулювати суб'єктів навчання до взаємодії з навчальними інформаційними повідомленнями з метою не тільки сприймати й усвідомлювати викладений в них зміст, а й уміти критично ставитися до наданих йому повідомлень, навчитися проектувати, створювати й трансформувати їх;
- індивідуалізувати навчання;
- переосмислити власний життєвий досвід і впливати на професійну діяльність;
- використовувати мультимедійні технології (включаючи створення образу, тексту, звуку, руху, узгодження та інтерактивність) та нові інформаційні повідомлення;
- активізувати когнітивні процеси та пізнавальну діяльність (створення цифрових наративів охоплює вивчення практично всіх речей, що існують у світі);
- розвивати креативність, критичність та винахідливість мислення - цифрові наративи є інструментом реалізації багатосенсорного досвіду, а також посилити емоційну складову та створити багатоканальність інформаційного впливу, дозволяє глибше запам'ятати більший обсяг матеріалу, що надзвичайно важливо для сурдопедагогічного процесу;
- поглибити розуміння знання про предмет вивчення;
- логічно конструювати власні судження, сприяти розвитку конгруентності;
- розвинути відповідальність та навички самостійної роботи;
- поліпшити технологічну компетентність шляхом використання відповідних технологій для проектування цифрового наративу, де синергетично, когерентно, селективно поєднуються текст, слово, фото, відео/аудіо образи, музика, графіка.